

Фінанси, облік, аудит та оподаткування Finance, accounting, audit and taxation

DOI: [10.26565/2786-4995-2021-3-03](https://doi.org/10.26565/2786-4995-2021-3-03)

УДК 330.5:338.2:336.7 (043.5)

Олеся Сунцова

док.економ.наук, професор,
академік АЕНУ,

професор кафедри економічної кібернетики

Університету державної фіскальної служби України,

вул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська обл., 08200, Україна,

e-mail: asuntsova@live.com

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ В ОПОДАТКУВАННІ У РОЗРІЗІ СУЧАСНОЇ ПРАКТИКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. Однією з сутнісних ознак нової економіки (неоекономіки) є все активніше використання інформаційно-комунікаційних технологій, що спричинило виникнення та поширення поняття «діджиталізації», як процесу перенесення інформації у цифрову форму, який поступово формується в межах постіндустріального періоду економічного розвитку шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу та інноваційних методів господарювання, інтелектуалізації людського капіталу, використання передових новітніх технологій, прискореного розвитку наукомістких галузей економіки, надання пріоритету виробництву знань та послуг, становленню менталітету творчого, ефективного, раціонального бізнесу. Представлено до розгляду бачення щодо змін в оподаткування стосовно включення у сферу податкової політики блокчейн-технологій та запровадження оподаткування податкових різниць їх курсу, а також діджиталізацію процесів виявлення та оподаткування криптовалют в Україні, які наразі є поза дією Податкового кодексу України. За останнє десятиліття світ істотно змінився. Ми живемо в епоху прискорення темпів, обумовлених стрімким розвитком високих технологій. Традиційний робочий інструментарій, використаний роками, втрачає актуальність або зникає зовсім. Цифрова трансформація, як глобальна тенденція, неухильно проникає в усі галузі. Вона зачіпає як найбільш інноваційні сфери, так і цілком консервативні. Перш за все змінюється клієнт, як внутрішній, так і зовнішній, його очікування, переваги й вимоги. У нього формується новий попит, якому має симетрично відповідати пропозиція. В умовах модифікації зовнішнього середовища виникає гостра потреба переорієнтації на сучасні методи ведення бізнесу. Тільки ті компанії, які негайно переводять свої послуги в більш зручний і емний мобільний формат взаємодії з клієнтом, виграють у конкурентній боротьбі. Онлайн-рітейл та інтернет-банкінг, бронювання авіаквитків і турів за допомогою агрегаторів або виклик таксі через мобільні застосунки стали реаліями повсякденного життя. Згідно з прогнозами міжнародної консалтингової компанії Hampton Partners, що спеціалізується на ринках угод злиття і поглинання у сфері технологій, річний обсяг угод тільки за використання блокчейн-технологій становитиме \$6 млрд. Багато класичних бізнес-моделей поступаються позиціями технологічним нововведенням. Основне послання для бізнесів: «Модернізуйся або зникни», до якого має бути адаптована також і сучасна податкова система.

Ключові слова: фінансові технології, цифрова економіка, інформаційна економіка, діджиталізація оподаткування, блокчейн-технології, криптовалюти.

Бібл.:10

Актуальність. В умовах тривалої пандемії COVID-19 сучасну глобальну економіку змушено підштовхнули до використання у бізнес-процесах продуктів діджиталізації, що, у свою чергу, зумовило дуже стрімке зростання курсів криптовалют та розширення сфер застосування блокчейн-технологій у житті суспільства на планеті. В сучасному житті тотально збільшується присутність цифрових технологій, зокрема, Інтернет, програмні роботи та кіберсистеми, штучний інтелект, великі масиви даних, хмарні та туманні обчислення, блокчейн, а також безпаперові, безпілотні та мобільні, біометричні, квантові технології та технології ідентифікації змінюють світ і використовуються у різних галузях держави та сферах суспільного життя. Перераховані технології наразі з'являються в цифровій та інформаційній економіці України швидше, аніж держава через запровадження своєї податкової політики вводить їх у сферу оподаткування. Так, фактично поза податковим законодавством залишились криптовалюти та технології блокчейн, незважаючи на те, що конкурентоспроможність національної економіки на світових ринках залежить від широкомасштабного впровадження цифрових технологій та діджиталізації процесів публічного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття.

Фундаментальні засади дослідження FinTech інновацій та їх ролі в національній економіці закладені в наукових працях таких учених, як С. Барнс, Г. Дорфлейтнер, Д. Камінг, М. Капідані, Л. Крістоуфек, Т. Ламберт, Е. Моллік, К. Пустчі, П. Сициліані, Р. Уордроп, Л. Хорнуф, Б. Чжан, А. Швієнбахер, Р. Язірі [1-10] та ін. Незважаючи на значний існуючий науковий доробок, не вирішеним остаточно залишається ряд теоретичних і прикладних проблем, що стосуються, зокрема, діджиталізації та глобалізації в оподаткуванні у розрізі сучасної практики запровадження блокчейн-технологій та їх рівня розвитку у кризові періоди, такі, як це було спричинено пандемією COVID-19, чому і присвячена дана стаття.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Проаналізувати тенденції розвитку цифрової трансформації бізнесу та глобалізації в оподаткуванні у розрізі сучасної практики запровадження блокчейн-технологій в реаліях впливу COVID-19. **Мета дослідження** полягає у розгляді змін в оподаткуванні з появою фінтех-інструментів та діджиталізації публічних фінансів в умовах сучасної практики.

Матеріали, методи та результати дослідження.

Що вкладається в поняття цифрової трансформації? Це впровадження сучасних технологій у бізнес-процеси з метою їхньої оптимізації та прискорення. На практиці це означає налагодження сучасних цифрових каналів зв'язку, розвиток омніканальності, задіяння штучного інтелекту для оброблення великих масивів даних, роботизацію і автоматизацію рутинних операцій, що підвищує продуктивність кожного співробітника [1]. У результаті цифрова трансформація сприяє підвищенню рівня задоволеності клієнтів і збільшує доходи підприємства. Однак некоректне або недостатньо глибоке розуміння цього завдання може легко звести зусилля і інвестиції нанівець. Наведемо кілька типових помилок і упущень, які перешкоджають ефективній модернізації підприємств.

Стратегічні помилки на шляху до цифрової трансформації

1. **Легковажне ставлення.** Оцифрування процесів багато хто досі сприймають як щось опціональне. Багато хто досі впевнені, що їхні налагоджені бізнес-процеси безпосередньо не стикаються з інформаційними технологіями, тому не потребують оновлення. Сприйняття цифрової трансформації як декоративного елементу для підвищення престижу, ігнорування вимог сучасності або скепсис по відношенню до інновацій закладають бомбу уповільненої дії під успішне функціонування підприємства.

2. **Низка пріоритизація.** Інвестиції в передові технології мають бути однією з найважливіших статей витрат сучасної компанії, яка претендує на лідерство на ринку. Тільки своєчасна цифрова трансформація дає можливість бути в авангарді змін.

3. **Фрагментарне оновлення.** Цифрова трансформація – це значно більше, ніж рандомна покупка нового устаткування або встановлення програмного забезпечення; це – фундаментальна зміна всієї системи роботи бізнесу, від розробки й затвердження стратегії на рівні топ-менеджменту до впровадження технократичної культури по всій корпоративній вертикалі. Безладна або довільна модернізація окремих елементів, не пов'язана в загальну замкнуту екосистему, знижує продуктивність дій і може привести до неефективних витрат коштів[2].

4. **Одноразова акція.** Жодна цифрова трансформація не відбувається за 24 години. Одноразового налагодження процесів недостатньо – необхідно систематично проводити поліпшення. Технології регулярно оновлюються, і тільки постійний моніторинг ринку та аналіз їхньої ефективності сприяють відчутному прогресу.

5. **Недооцінка клієнтського досвіду.** У наші дні саме клієнт диктує умови на ринку. Він має в руках інструмент безпосереднього впливу на продавця – цифровий інформаційний простір. Зараз один негативний відгук у соціальних мережах може завдати компанії великої репутаційної шкоди. Аудиторія омолоджується і стає більш вимогливою щодо питань швидкості, якості, зручності доступу до даних і рішень. Розуміння потреб клієнта, постійний аналіз його переваг та прогноз поведінки є ключем до успіху.

Цифрова епоха вимагає нової політики в області конкуренції та оподаткування з урахуванням мережевих ефектів і тенденції до концентрації ринку в цифрову економіку, коли більш важлива роль в процесі створення вартості і отримання вигод повинна відводитися політиці в області конкуренції. Існуючі механізми необхідно орієнтувати на формування конкурентних і змагальних ринків в цифрову епоху. В даний час в антимонопольному регулюванні переважає підхід, заснований на оцінці збитку, що наноситься споживачам внаслідок підвищення цін. Він повинен носити більш широкий характер, охоплюючи, наприклад, питання, що стосуються недоторканності приватного життя споживачів, захисту персональних даних, свободи вибору споживачів, структури ринку, витрат, пов'язаних зі зміною провайдера послуг, і методів, використовуваних компаніями для утримання клієнтів. Крім того, необхідно також розробити і реалізовувати відповідні стратегії в області конкуренції на регіональному та глобальному рівнях. Існують різні способи, що дозволяють підвищити ефективність застосування законодавства про конкуренцію по відношенню до панівним на ринку цифрових компаній, наприклад шляхом точного визначення відповідного ринку, оцінки можливого зловживання впливом на ринку і вдосконалення механізмів контролю за злиттями компаній. Якщо провести паралель між наданими цифровими послугами та комунальними послугами, то відповідні регулюючі положення слід розглядати в якості інструменту, покликаного забезпечити відкритий і справедливий доступ для всіх підприємств. Незалежно від обраного варіанти країнам слід зміцнити свої механізми для реалізації на практиці своєї політики в області конкуренції. Зусилля, що вживаються на регіональному і глобальному рівнях, можуть виявитися більш ефективними в боротьбі зі зловживаннями і в здійсненні контролю за злиттями, а також в забезпеченні доступу до найбільших платформ для місцевих і регіональних компаній на справедливих умовах.

Ще одним актуальним питанням, пов'язаним з отриманням вигод, є оподаткування. В даний час країни переглядають механізми розподілу прав оподаткування, з тим щоб виключити можливості для недостатньо повного оподаткування найбільших цифрових платформ в умовах стрімко розвивається цифровий економіки. Експерти відзначають невідповідність між тим, де на сьогоднішній день прибуток оподатковується, і тим, де і як створюється вартість. Оскільки країни, що розвиваються виступають в основному ринками

для глобальних цифрових платформ і їх користувачі вносять значний внесок у формування вартості і прибутку, влади цих країн повинні мати право обкладати такі платформи податком. Під егідою ОЕСР зараз опрацьовуються різні варіанти в цілях знаходження узгодженого рішення до кінця 2020 року. У зв'язку зі зміною податкового ландшафту в найближчі роки необхідно забезпечити широке і активну участь країн, що розвиваються в міжнародних дискусіях з питань оподаткування в цифровій економіці, в тому числі шляхом підвищення ролі Комітету експертів Організації Об'єднаних Націй з міжнародного співробітництва в податкових питаннях.

Необхідність у прийнятті невідкладних заходів, забезпеченні гнучких можливостей і наданні міжнародної підтримки

Без прийняття відповідних заходів величезний розрив між країнами з слабким розвитком Інтернет-зв'язку та країнами з вельми високим рівнем цифровізації буде лише збільшуватися так само, як і існуюче нерівність. Цифровий розрив, різна ступінь готовності країн і висока концентрація ринкового впливу в цифрову економіку вказують на необхідність в прийнятті нових стратегій і регулюючих положень, що сприяють більш справедливому розподілу вигод від того, що відбувається процесу перетворень під впливом цифрових технологій. Це буде зробити непросто. Цифровізація по-різному позначається на окремих країнах, і урядам потрібно простір для маневру в своїх діях, з тим щоб регулювати цифрову економіку в інтересах досягнення широкого кола обґрунтованих цілей державної політики. Управління цифровими даними і їх регулювання є важким завданням, оскільки вони зачіпають такі сфери, як права людини, торгівля, створення економічної вартості та отримання вигод, дотримання законодавства і забезпечення національної безпеки. Розробити політику, яка б враховувала всі ці різноманітні аспекти, складно, але без цього не обійтись. Крім того, щоб забезпечити ефективний розподіл вигод і усунути негативні наслідки цифровізації, будуть потрібні додаткові заходи соціального захисту, а також більш активні зусилля, спрямовані на перепідготовку працівників. У той же час ряд стратегічних завдань можна більш ефективно вирішити на регіональному або міжнародному рівні. Це відноситься, наприклад, до питань, що стосуються захисту і безпеки даних, транскордонних потоків даних, конкуренції, оподаткування та торгівлі. Пошук відповідних рішень вимагає більш широкого міжнародного співробітництва і проведення діалогу з ключових питань при всебічному участю країн, що розвиваються. Будь-яке узгоджене рішення повинно передбачати значні гнучкі можливості, з тим щоб забезпечити участь всіх країн. З огляду на складність і новизну розглянутих питань, а також незмінно швидкі темпи технологічного прогресу, необхідно буде перевірити на практиці різні можливі стратегії, з тим щоб оцінити їх переваги та недоліки. Використання «регулятивних пісочниць» може стати першим кроком перед прийняттям повноцінних рішень на національному, регіональному або глобальному рівні. Спільноті, що займається питаннями розвитку, необхідно вивчити більш комплексні підходи до надання допомоги країнам, що відстають в розвитку цифрової економіки. Для того щоб перетворення, що відбуваються під впливом цифровізації, відповідали інтересам всіх верств населення, зусилля, що вживаються країнами, що розвиваються на національному рівні, повинні супроводжуватися більш широкою міжнародною підтримкою. Партнерам по процесу розвитку слід якомога швидше переглянути свої програми і стратегії надання допомоги, включивши в них питання розвитку цифрового сектора. така допомога повинна бути спрямована на скорочення цифрового розриву, формування сприятливих умов для створення вартості, нарощування потенціалу в приватному і державному секторах і зміцнення довіри шляхом прийняття і застосування на практиці відповідних законів і регулюючих положень з метою створення значнішою вартості і отримання вигод в цифрову економіку, заснованої на даних

Цифрові платформи та фінансові технології відіграють все більшу роль у світовій економіці. У 2020 році сукупна вартість компаній, що працюють на базі платформ та за

допомогою інструментів фінтех, з ринковою капіталізацією понад 100 млн дол. США перевищила, за оцінками, 7 трлн дол. США, що на 67% більше, ніж в 2019 році. За перше півріччя 2021 року ці цифри вже подвоїлись, отже світова економіка активно вступає в нову цифрову еру економічного життя. Деякі глобальні цифрові платформи завоювали дуже сильні ринкові позиції в певних сегментах. Наприклад, близько 90% ринку пошукових систем для Інтернету належить компанії «Гугл». На компанію «Фейсбук» доводиться дві третини світового ринку соціальних мереж, і її платформа є найпопулярнішою серед соціальних мереж в понад 90% країн. Майже 40% світових роздрібних онлайн-продажів здійснюється через мережу компанії «Амазон», а на його дочірню компанію «Амазон веб сервісез» припадає приблизно така ж частка світового ринку послуг в сфері хмарної інфраструктури. У Китаї комунікаційна мережа «Вічат» (що належить компанії «Тенсент») налічує понад мільярд активних користувачів, і її платіжна система разом з системою «Аліпій» (що належить компанії «Алибаба») охоплює практично весь китайський ринок платежів, що здійснюються через мережу стільникового зв'язку. При цьому на компанію «Алибаба» доводиться, за оцінками, майже 60% китайського ринку електронної торгівлі. Швидке зміцнення домінуючого положення цих найбільших цифрових гігантів на ринку пояснюється рядом факторів. перший фактор пов'язаний з мережевим ефектом (тобто чим більше користувачів платформи, тим більше її цінність для всіх). Другий фактор стосується здатності платформ витягувати, контролювати і аналізувати дані. як і в випадку з мережевим ефектом, збільшення числа користувачів означає збільшення обсягу даних, що в свою чергу дозволяє обігнати потенційних конкурентів і скористатися перевагами першопрохідника. Третій фактор полягає в тому, що, як тільки платформа починає нарощувати масштаби і пропонувати різні комплексні послуги, витрати користувачів, пов'язані з переходом на інших провайдерів послуг, почнуть зростати [3].

Глобальні цифрові платформи зробили кроки по зміцненню своїх конкурентних позицій, в тому числі за допомогою поглинання потенційних конкурентів і пропозиції супутніх товарів і послуг. Прикладами найбільш помітних поглинань, здійснених компаніями, що працюють на базі цифрових платформ, служать придбання соціальної мережі «Лінкедін» компанією «Майкрософт» і придбання комунікаційної мережі «Уотсапп» компанією «Фейсбук». Компанії «Алфавет» («Гугл») і «Майкрософт» інвестували в телекомунікаційне обладнання, поглинувши компанії «Моторола» і «Нокія» відповідно. Великі платформи здійснили також інші масштабні поглинання в секторах роздрібною торгівлі, реклами та маркетингу, а також в сфері нежитлової нерухомості. До числа інших заходів відносяться стратегічні інвестиції в науководослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) і лобіювання в директивних органах як на національному, так і на міжнародному рівнях. Крім того, вивчаються також можливості стратегічних партнерств між багатонаціональними підприємствами (МНП) в традиційних секторах і глобальними корпораціями, працюючими на базі цифрових платформ. Наприклад, компанія «Уолмарт» уклала угоду про партнерство з компанією «Гугл», щоб використовувати хмарний сервіс «Гугл асистент»; компанія «Байду» розробляє свою платформу «Аполло» спільно з компаніями «Форд» і «Даймлер»; компанія «Гугл» спільно з компаніями «Вольво» і «Ауді» створила платформу «Андрюїд автомобілів»; компанія «Дженерал електрик» уклала угоду про партнерство з компанією «Майкрософт», щоб використовувати її хмарну платформу «Азур»; а компанії «Інтел» та «Фейсбук» спільно розробляють нову інтегральну мікросхему на базі штучного інтелекту [4].

Дані стали новим економічним ресурсом, необхідним для створення вартості і отримання вигод - здатність контролювати дані має стратегічно важливе значення, оскільки це дозволяє перетворити їх в «цифровий інтелект». Практично в будь-який ланцюжку створення вартості здатність збирати, зберігати, аналізувати і перетворювати дані підсилює вплив на ринку і створює конкурентні переваги. Цифрові дані лежать в основі всіх стрімко

розвиваються цифрових технологій, таких як аналітика даних, штучний інтелект, блокчейн, Інтернет речей, хмарні обчислення і всі надані через Інтернет послуги [5].

Не дивно, що бізнес-моделі, засновані на даних, використовуються не тільки цифровими платформами, а й все більшою мірою провідними компаніями в самих різних секторах. У країнах, що розвиваються місцеві компанії можуть з вигодою для себе використовувати послуги глобальних платформ [6]. У деяких випадках знання місцевої специфіки (наприклад, преференцій в запитах користувачів, умов Інтернет-трафіку і культурних особливостей) може також давати перевагу місцевим цифровим платформам, дозволяючи їм пропонувати послуги з урахуванням потреб місцевих користувачів. Однак у зв'язку з вищезазначеними аспектами динамічного процесу конкуренції цифрові платформи в країнах, що розвиваються, прагнуть розширювати свою діяльність, стикаються з нерівній конкуренцією [7]. Домінування глобальних цифрових платформ, їх контроль над даними, а також їх здатність створювати вартість і потім отримувати вигоди, як правило, сприяє подальшому посиленню концентрації і консолідації, а не зменшення нерівності між країнами і всередині них.

Дійсно, в глобальній «ланцюжку створення вартості даних» багато країн можуть виявитися в залежному становищі через те, що створення вартості і дані в значній мірі контролюються лише кількома глобальними платформами та іншими провідними МНП. Існує небезпека того, що країни незалежно від їх рівня розвитку перетворяться просто в постачальників необроблених даних для таких цифрових платформ, але при цьому їм доведеться платити за «цифровий інтелект», створюваний власниками цифрових платформ на основі цих даних [8]. Щоб розірвати це порочне коло, потрібні нестандартні рішення, спрямовані на формування альтернативної структури цифрової економіки, що забезпечує більш збалансовані результати і більш справедливий розподіл вигод, одержуваних від даних і «цифрового інтелекту».

Цифрова економіка повинна служити інтересам більшості, а не вузького кола. У фінансових технологіях немає детерміністичного початку. Вони є джерелом як можливостей, так і проблем. У зв'язку з цим завдання податкової політики урядів ряду країн полягає в тому, щоб в тісній співпраці з іншими зацікавленими сторонами сформувані цифрову економіку, встановивши «правила гри», в тому числі і у сфері оподаткування, запровадивши оподаткування різниць криптовалют, таким чином ввівши у сферу податкового регулювання криптовалюти та блокчейн-технології [9]. У свою чергу для цього необхідно мати реальне уявлення про те, якого цифрового майбутнього ми хочемо. Директивним органам необхідно докласти зусиль, з тим щоб переломити нинішні тенденції в цифрову економіку, що призводять до збільшення нерівності і дисбалансу сил [10]. Для вирішення цієї колосальної задачі необхідно буде переглянути існуючі і / або прийняти нові стратегії, закони і регулюють положення в сфері оподаткування. Для більшості країн цифрова економіка і її довгострокові наслідки залишаються маловивченою сферою, і існуючі стратегії і регулюють положення не встигають за стрімким процесом перетворень, що відбуваються в економіці і суспільстві під впливом цифрових технологій. Навіть в розвинутих країнах накопичено мало практичного досвіду в цих питаннях. Еволюція цифрової економіки вимагає нестандартного економічного мислення і аналізу політики. При розробці відповідних стратегій необхідно враховувати процес розмивання кордонів між секторами в зв'язку з повсюдним підвищенням ролі послуг, а також серйозні труднощі при застосуванні національних законів і регулюючих положень щодо транскордонної торгівлі цифровими послугами та продуктами. Вони повинні також сприяти появі нових можливостей для створення вартості і отримання вигод на місцевому рівні, а також для здійснення подальших структурних перетворень за допомогою цифровізації. Хоча деякі проблеми можна вирішити за допомогою національної політики і стратегій, глобальний характер цифрової економіки обумовлює необхідність розширення діалогу, формування консенсусу і розробки політики на міжнародному рівні. на даному етапі

залишається набагато більше питань, ніж остаточних відповідей щодо можливих підходів до цифрової економіки. В умовах нестачі відповідних статистичних і емпіричних даних і стрімкого технологічного прогресу виносяться рекомендації і вжиті заходи необхідно буде постійно переглядати.

Результати дослідження.

Діджиталізація є революційною трансформацією за своєю природою, оскільки має вплив на способи заповнення та подання податкової звітності платниками податків, а також міняє формат визначення об'єктів оподаткування, утворюючи для держави змогу виконувати оподаткування і дистанційний аудит, абстрагуючись від процесу заповнення податкових декларацій платниками. Разом з виникненням нових діджиталізованих форм ведення бізнесів, розширення впровадження в структуру національних економік цифрової економіки, виникли такі сфери діджитал-продуктів, які, наразі, є поза оподаткуванням і поза дії Податкового кодексу України (наприклад, нефіатні валюти на кшталт блокчейн, курсова різниця по яким не оподатковується, на відміну від фіатних іноземних валют).

Відповідно бачимо, що діджиталізація в своїй мірі дасть можливість мінімізувати ухилення від сплати податків. Щоб успішно її запровадити необхідно проводити освітню і роз'яснювальну роботу з громадянами, в той же час податковій службі варто чітко і прозоро застосовувати норми, правила оподаткування згідно із законодавством.

Слід зауважити, що цифровізація процедур оподаткування вимагає від платників податків подання інформації у встановленому форматі даних. Щоб задовольнити ці потреби, платники податків – як фізичні особи, так і невеликі організації – можуть покладатися на спеціальне програмне забезпечення для автоматичного перетворення наявної бухгалтерської та іншої аналітичної інформації у податкові звіти та декларації. Хоча вітчизняний податковий офіс може надавати безкоштовний софт для цього, його можливостей часто недостатньо. Тому платники податків потребують додаткового програмного забезпечення від третіх сторін – софтверних компаній. Це може бути окреме програмне забезпечення, плагіни або функціонали, вбудовані в існуючі бухгалтерські програми [3, с. 444-445].

Висновки. Діджитал-трансформація оподаткування та податкових процедур є непростою затратною місією для національних податкових офісів, тому має як переваги, так і недоліки. Цифровізація переформатовує процеси оподаткування шляхом інверсії податкових потоків, послаблює інформаційні обмеження в оподаткуванні через оновлені процедури і технології для виявлення справжніх економічних результатів діяльності платників податків. Підкреслимо, що за допомогою діджиталізації полегшується робота в систематизації інформації, що наявна в різних підрозділах податкової системи, а отже, кращому виявленні уникнень та ухилень від оподаткування. Загалом застосування інформаційного ресурсу при вдосконаленні податкових систем внаслідок діджиталізації дозволить здійснити компроміс ефективності-справедливості оподаткування.

Список використаної літератури

1. Діджиталізація обліку, аналізу та оподаткування в системі управління підприємством / М. Б.Кулинич, І. О. Матвійчук, А. Т. Сафарова, Т. О. Герасименко. // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. – 2021. – № 64. – С. 57–64.
2. Легомінова С. В. Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнеспроцесів, їх оптимізація / С. В. Легомінова, О. Ю. Гусева. // Економіка. Менеджмент. Бізнес.. – 2019. – №1. – С. 20–25.
3. Нечипоренко Т. Д. Теоретичний акцепт діджиталізації у контексті оподаткування / Т. Д. Нечипоренко. // Вчені записки КНЕУ. – 2020. – С. 443–446.
4. Сунцова О. О. Фінансові технології як складова цифрової економіки: тенденції в реаліях пандемії COVID-19 [Електронний ресурс] / О. О. Сунцова // Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. – 2021. – №7. – С. 161-175. – Режим доступу до ресурсу: <http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/article/view/593>. DOI: 10.33244/2617-5932.7.2021.161-175
5. Сунцова О. О. Підприємницькі технології управління кадровим потенціалом [Електронний ресурс] / О. О. Сунцова, О. М. Вовк, Ю. А. Марчишина // Міжнародний науковий журнал Інтернаука. Серія: Економічні науки. – 2018. – №2. – С. 85-90. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15180867124901.pdf>.

6. Barbesino P. Digital finance in Europe: Competitive dynamics and online behaviour / P. Barbesino, R. Camerani, A. Gaudino. // Journal of Financial Services Marketing. – 2005. – №9 (4). – С. 329–343.
7. Bitcoinmining: Bitcoin Mining Pools. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bitcoinmining.com/bitcoin-mining-pools/>.
8. Brad J. B. Future of Fintech in Capital Markets [Електронний ресурс] / J. B. Brad // CAIA Association. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://caia.org/aiar/access/article-1021>.
9. Brandl B. Where Did Fintechs Come from, and Where Do They Go? [Електронний ресурс] / B. Brandl, L. Hornuf // The Transformation of the Financial Industry in Germany after Digitalization. –13.09.2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://ssrn.com/abstract=3036555>.
10. The pulse of fintech 2020, KPMG biannual global analysis of investment in fintech [Електронний ресурс] // KPMG. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://home.kpmg/xx/en/home/industries/financial-services/pulse-of-fintech.html>.
Стаття надійшла до редакції 10.12.2021
Статтю рекомендовано до друку 24.12.2021

References

1. Kulynych, M. B., Matviichuk, I. O., Safarova, A. T., Herasymenko, T. O. (2021). Didzhitalizatsiia obliku, analizu ta opodatkovannia v systemi upravlinnia pidpriemstvom. Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky. № 64. 57–64.
2. Lehominova, S. V., Husieva, O. Yu. (2019). Didzhitalizatsiia – yak instrument udoskonalennia biznesprotsesiv, yikh optymizatsiia. Ekonomika. Menedzhment. Biznes. №1. 20–25.
3. Nechyporenko, T. D. (2020). Teoretychnyi aktsept didzhitalizatsii u konteksti opodatkovannia Vcheni zapysky KNEU. 443–446.
4. Suntsova, O. O. (2021). Finansovi tekhnologii yak skladova tsyfrovoy ekonomiky: tendentsii v realiiakh pandemii COVID-19. Ekonomichni visnyk. Serii: finansy, oblik, opodatkovannia. №7. 161-175. Retrieved from URL: <http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/article/view/593>. DOI: 10.33244/2617-5932.7.2021.161-175
5. Suntsova, O.O., Vovk, O.M., Marchyshyna, Yu.A. (2018). Pidpriemnytski tekhnologii upravlinnia kadrovym potentsialom. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal Internauka. Serii: Ekonomichni nauky. №2. 85-90. Retrieved from URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15180867124901.pdf>.
6. Barbesino, P., Camerani, R., Gaudino, A. (2005). Digital finance in Europe: Competitive dynamics and online behaviour. Journal of Financial Services Marketing. №9 (4). 329–343.
7. Bitcoinmining: Bitcoin Mining Pools. Retrieved from: <https://www.bitcoinmining.com/bitcoin-mining-pools/>.
8. Brad, J. B. (2016). Future of Fintech in Capital Markets. CAIA Association. Retrieved from: <http://caia.org/aiar/access/article-1021>.
9. Brandl, B., Hornuf, L. (2017). Where Did Fintechs Come from, and Where Do They Go? The Transformation of the Financial Industry in Germany after Digitalization. Retrieved from: <https://ssrn.com/abstract=3036555>.
10. The pulse of fintech 2020, KPMG biannual global analysis of investment in fintech. (2020). KPMG. Retrieved from: <https://home.kpmg/xx/en/home/industries/financial-services/pulse-of-fintech.html>.
The article was received by the editors 10.12.2021
The article is recommended for printing 24.12.2021

Olesia Suntsova

*Doctor of Science in Economics, Professor, Academician of AENU,
Professor of Economic Cybernetics
State Fiscal Service of Ukraine,
31, University Str., Irpin, Kyiv region, 08200, Ukraine,
e-mail: asuntsova@live.com*

DIGITALIZATION AND GLOBALIZATION IN TAXATION IN THE CONTEXT OF MODERN PRACTICE OF INTRODUCTION OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGIES

Abstract. One of the essential features of the new economy (neo-economy) is the increasing use of information and communication technologies, which led to the emergence and spread of the concept of "digitalization" as a process of digitalization, which is gradually formed within the post-industrial period of economic development. technical progress and innovative management methods, intellectualization of human capital, the use of advanced technologies, accelerated development of knowledge-intensive industries, giving priority to the production of knowledge and services, the mentality of creative, efficient, rational business. The vision of changes in taxation regarding the inclusion of blockchain technologies in the sphere of tax policy and introduction of taxation of tax differences of their exchange rate, as well as digitalization of cryptocurrency detection and taxation processes in Ukraine, which are currently outside the Tax Code of Ukraine. The world has changed significantly over the last decade. We live in an era of accelerating pace due to the rapid development of high technology. Traditional working tools used for years are losing relevance or disappearing altogether. Digital transformation, as a global trend, is steadily penetrating all industries. It affects both the most innovative and completely conservative areas. First of all, the client changes, both internal and external, his expectations, preferences and requirements. It forms a new demand, which must symmetrically correspond to supply. In the conditions of modification of the external environment there is an urgent need to reorient to modern methods of doing business. Only those companies that immediately translate their services

into a more convenient and capacious mobile format of interaction with the client, will win the competition. Online retail and Internet banking, booking tickets and tours with aggregators or calling a taxi through mobile applications have become a reality of everyday life. According to Hampton Partners, an international consulting firm specializing in technology mergers and acquisitions, the annual volume of transactions for the use of blockchain technology alone will be \$6 billion. Many classic business models are giving way to technological innovation. The main message for businesses: "Upgrade or disappear", to which the modern tax system must also be adapted.

Keywords: financial technologies, digital economy, information economy, digitalization of taxation, blockchain technologies, cryptocurrencies.

Bibl.:10

JEL Classification: C81, C82, C58, C52, C43, C33, B41, B26, B27, B17, G11, G14, G15, G23, G29, G32, O16, O50